

DE LES NOSTRES TERRES

De la importància tècnica—Diem-ne—dels Jocs Florals plasmats per NOSTRA PARLA a Mallorca se'n daràn compte els nostres llegidors pels treballs que avui gaire bé acaparen nostra publicació.

Però per dessota tota obra viva hi ha un esperit que remou i trespasa i formigueja. Aquest el sintetitzarem no retolant unes ratlles parlant d'ells: «Jocs Florals celebrats a Palma», ni sisquera: «Jocs Florals de la Ciutat de Palma» sinó: «Jocs Florals de Mallorca.»

I aquesta volta l'hoste de fa un any, Unamuno, capgiraria debades el seu cervell per construir una *boutade*.

* * *

Un parlament d'En Morera i Galicia és tot'hora cosa interessant, però si descapdella tema de literatura creix inversemblantment i si fos Shakespeare el deixondidor de sa gaia parla, llavors pren uns caràcters de lleminadura confortativa que no ens avindriem a dejunar-la.

Així suara en el discurs inaugural de les classes d'Escola Catalana d'Art Dramàtic, dit al teatre Eldorado. En Morera—com Sant Tomàs qui parlava de la Trinitat de faïçó amical—raonà del geni anglès com un coctani, mes, com un singular abonat a les auto-representacions i que videntment pogués saber de les màcules amb que el temps avenir (setcents, romanticisme, època actual) havia d'empastitjar l'obra i la interpretació.

Amb tot i la delectança espiritual d'un estudi de Shakespeare que ens obria amplament els pulmons a les bafades d'art pur, no res recullim amb tanta cura com el ponderar el tema com cosa ultra-pràctica: Deia el mestre, diu:

«Ara he cregut oportú de donar-vos aquestes impressions per ser el moment que tractem del Teatre Català. No el tenim encara fet i no ens n'hem d'averkonyir: cap poble no se l'ha fet de sobte; car el teatre és la síntesi, la flor de la civilització.»

Aquesta simple confessió no desconhorta car va seguida del suau consol d'un pare espiritual que al falliment del qui no avença en els viaranys de la virtut, subratlla: «No t'averkonyeixis.»

I no ens em certament d'averkonyir. ¿Per fortuna Plautus arribà mai a fruitar els amanyacs de les Gràcies com Aristòfani, i Terenci ens farà somriure com Menandre i el dolç Sòfocles i el sombriu Esquil i l'inflexible Enrípides trobaren una plegada toga que reminiscentment els recordés tansols? I per això Roma en l'època en que els Jocs, la Comèdia, el Riure i les Gràcies seques les fonts dels seus ulls no llagrimaven ja sobre la tomba de son millor amic, conqueria el món i fixava el concepte Nació.

Però, obrim els ulls a l'esperança. Segueix dient En Morera:

«Tenim fe en la civilització catalana; i vindrà dia que esclatarà la flor del nostre teatre, tal vegada com un símbol.»

Són paraules honestes i dignes: Esperem en la miraculosa força de l'ànima catalana que darà esperit viu al teatre. És més real i encoratgador pensar i treballar en una *Creació* que planyiders boca-badants una apoteósica *Resurrecció* de ço que no té essència.

Recordem—volgudament—unes converses amb N'Adrià

Gual—a qui tanta glòria pertoca en la diada que ens dóna peu per manifestar-nos—Ja fa anys i les idees són tristes com el moment que les produïa, però justes. «El nostre temperament llatí ens fa despreciar tota obra feixuga» i més avall «En Pitarra sense desconeixer el seu talent intuitiu, va fer teatre per entretenir beatíficament una generació, però res més, per que mancava del veritable fonament popular, del sentiment de raça. Va habitllar amb reds i barretines uns homes de tan artificials ni cosmopolites i si aneu a temps posteriors, el que es guanya en carn i sang es guanya també en cosmopolitisme.» La gospira de l'art hi és viva, roenta, però no esclata purificador el sagrat foc de la tradició que és la base de tota obra i a vegades tota l'obra.

Grècia per mitjà del teatre enlairava l'amor als déus—que eren més propietat que les terres—i l'amor a la patria. A Roma els déus foren manllevats i en tot cas incompresos i no és l'assumpte estranger el qui decolora l'escena, car el segell peculiar de cada terra és el que delimita i no és menys francès Arlequí que italià i àdhuc català suara, gracies a l'empremta d'humanisme que En Morera preveu per el nostre teatre i que En Gual va dar-li al adjectivar-lo «Vividor».

Nosaltres guardem la fe viva que el conferenciant recomana, per el naixer del teatre de casa i aqueixa fe, el mateix que un crític deia fa un any a «La Revista», volem posar-la amb fermaça en els poetes. Vingui la tragèdia—deia ell—i les pedres cavalcaran per bastir l'edifici. Ara l'edifici és bastit per sort i els prometedors fruits que ovirem no han de trigar a la saó.

I per fi, no és menys precisa i afalagadora la tasca de l'Escola d'Autors posant el vetus al carreter per calçar el coturn.

Catalunya sab cizellar tots els caires i ser entre les Nacions la *Mediocre* equil·librada d'Horaci, en els daurats regnes del Geni.

* * *

El treball dut a cap pels catalans rossellonesos per consolidar nostra mare llengua és ben digne de lloa.

En propers temps s'ha d'apuntar a son favor un *Concurs de Llengua Catalana* organitzat per la *Société d'Etudes Catalans* que aitals prestigis serve.

De la solidesa i bon esperit pràctic de l'acte ens en darà compte la numeració de les proves a que s'havia de sotsmetre la mainada i jovenalla. Són aquestes: proves de lectura i proves de recitació.

Altra meravella d'activitat són els llibres de totes matèries on hi rumbeja grácilment o el *pus bell catalauesc* o sa ànima. Com un estol de veles blanques ens arriben *Essai de Grammaire historique de la Langue Catalane* del prevere Fouché, l'estudi més complet i documentat que sobre lingüística veu la llum al Rosselló; tres volums d'erudició històrica de M. Henry Aragon; dos forts poetes ja entre nosaltres coneguts ens ofrenen la fruita sabrosa de llurs inquietuts, En Francís, un llibre suau i dolç *Les hores que passen*; En Grandó, les estrofes parides en l'angunia i la dolor *El Clam roig*.

Dues revistes valentes *Coc Catalan* i *La tramontane*, novament eixides, semblen les guaites de l'estol.